

Daniel

Ñac-keto-bukuwaga Daniel keto buku tau gêdêñ jala 200 ma 100 gêmunñ Kilisi gêmênñ nomña ñasawa. Gêdêñ tonañ lau samuc nêñ kinñ teñ kékôninñ to gejonñ lau Juda e sêôc ñandanñ kapôênñ. Ñac-keto-bukuwaga kejonñ miñ to ñakatu, tañ lau sêlic gêdêñ tañ katuñ kainñ teñ kêsa nañ, sa ma gebe êpuc nê lau tôñ e sêkênñ matenñ têm, tañ Anôtô êku nêñ ñacjo tulu to êkênñ nê lau sênam gôlinñ taunñ êtiam nañ.

Buku tau ñasêbu luagêc gebe

1. Mòkêlatu 1-7 Judawaganêñ miñ, tañ kêsa gêdêñ tañ lau Persia sêjam gôlinñ nêñ gamênñ nañ, gêc mòkêlatu tonec. Judawaganêñ kasêga Daniel. Enñ to nê lau sêkênñ gêwiñ to tañenñ wamu Anôtô, tec sêku nêñ ñacjo tulu.
2. Mòkêlatu 8-12 Daniel katu kainñ teñ kêsa, tec gêlic ñakatu aclê. Ñakatu tau ñam gebe êtôc lau Babilon to lau ñagêdô nêñ gamênñ kinña kêpi ma gêdêñ ñanoc gêjaña kêtiam e mênghêdêñ têm ñac-keto-bukuwaga keto buku tauña. Ñakatu tau geoc lasê gebe lau samuc nêñ kinñ, tañ kékôninñ Anôtônê lau nañ, oc ênaña. Anôtônê /au oc sêku enñ tulu.

Ñacsênjomi Judaña sêmoa kinñ Nebukadnesar nê gamênñ

¹ Gêdêñ lau Juda nêñ kinñ Jehoiakim nê jala gôlinñña kêtû têlêacña nañ, kinñ Babilonña Nebukadnesar jakêgi Jerusalem auc.

² Ma Apômtau kékêñ lau Juda nêñ kiñ Jehoiakim kêsêp eñ lêma ma Apômtaunê lôm ñawaba ñagêdô gêwiñ. Ma eñ kékôc gêñ tau jakêsô ênê anôtônê lôm ança gamêñ Sinar ma ketoc waba tau kêkô ênê anôtônê andu kanom ña.

³ Go kiñ tau kêjatu nê gejobwagasêga Aspenas gebe êjaliñ lau ñagêdô ança lau Israel nêñ kiñ to nêñ lau towae nêñ gôlôac sa.

⁴ Eñ êjaliñ lau wakuc sa. Êsêac ôlin ñago masi to lanjôn êjam ma lau tokauc mêtê samobña ma lau, tañ sêjala biñ nañ, ma têtap kauc sa ñagaôgeñ, ma têtôm sênam sakinj sêmoa kiñnê andu. Ma Aspenas êndôn êsêac e teto to sêsam awen Kaldea tau êtu tôn.

⁵ Kiñ tau kêjatu gebe sêkêñ gêñ taniñña to wain ança eñ tau nê tebo êndên êsêac sêniñ to sênôm êtôm bêcgeñ. Ma kêsôm gêwiñ gebe têndôn êsêac êtôm jala têlêac, go mênşêkôc nêñ kôm sênam sakinj kiñña sa.

⁶ Lau tonañ nêñ ñaê tonec Daniel agêc Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe tonañ ança lau Juda nêñ.

⁷ Ma gejobwagasêga gê êsêacnêñ ñaê wakuc. Eñ kêsam Daniel gebe Beltesasar ma Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe Mesak ma Asaria gebe Abednego.

⁸ Mago Daniel taê gêjam kêtú tôn gebe kiñnê gêñ taniñña to nê wain enseñ ênê dabuñ su atom, tec keten gejobwagasêga gebe êkêñ gêñ tonañ êndên eñ e enseñ ênê dabuñ su atom.

⁹ Ma Anôtô taê gêjam Daniel ma kékêñ gejobwagasêga gêlic eñ ñajam ma taê walô eñ.

¹⁰ Gejobwagasêga Aspenas tau kêsôm gêdên Daniel gebe “Aê katêc tauc gebe ñoc apômtau kiñ

tê kêjalij nê m gêj ôniñ to ô nômñ sa nê, oc êlic gebe aôm ôtôp ôtôm ñapalê, tañ nêj jala kêtôm aôm nê m nañ atom ma oc ênac aê êndu.”

11 Go Daniel kêsôm gêdêj sakiñwaga, tañ gejobwagasêga kêkêj eñ gebe ênam sakiñ Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria nañ gebe

12 “Ônsaê nê m sakiñwaga aêac êtôm bêc lemenlu acgom ma ôkêj gêjgaga to bugeñ aêac aniñ to anôm.

13 Go ônam dôj aêac êpi ñapalê, tañ señ kiñnê moasiñ nañ, ôlic su, go aêacma lau ondoc têtôp ñajam êlêlêc su, go ôñgôm êndêj nê m sakiñwaga aêac êtôm aôm taêm gêjam.”

14 Tec eñ kêkêj taña eñ ma kêsaê êsêac kêtôm bêc lemenlu.

15 Bêc lemenlu tonañ gêbacnê ma eñ gêlic gebe Daniel to nê lau ôliñ ñajam ma têtôp sêlêlêc ñapalê samob, tañ señ kiñnê moasiñ nañ su.

16 Amboac tonañ sakiñwaga tau kêkôc nêj moasiñ to nêj wain, tañ gêjac êsêac ñawae nañ, su ma kêkêj gêjgagageñ gêdêj êsêac señ.

17 Ma Anôtô kêkêj kauc to jala gêdêj ñacseñom aclê tonañ e sêjala biñ to mêtê samob. Ma Daniel kêjala mêtê êwa mê to gêj ñakatu ñam saña gêwiñ.

18 Gêdêj têm tañ kiñ Nebukadnesar kêkêj nañ gêbacnê, gejobwagasêga Aspenas gêwê êsêac dêdêj eñ sêja.

19 Ma kiñ gêjam biñgalôm gêwiñ êsêac e gêlic gebe êsêac samob nêj teñ kêtôm Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria atom, amboac tonañ sêkêj êsêac sêmoa sêwiñ kiñ ñapañ.

²⁰ Têm samob, tañ kiñ kêtú kênac êsêac kêtú biñ kauc to jalaña teñ nañ, eñ gêlic gebe êsêac sêjala biñ kêlêlêc lau beñ to mectomañ samob, tañ sêmoa êné gamêñ kiñña nañ su ñêñgeñ.

²¹ Ma Daniel gêmoa ñapañ e Kirus kêtú kiñ Babilonña.

2

Nebukadnesarnê mê

¹ Gêdêñ Nebukadnesar nê jala gôliñña kêtú luagêc eñ gêc mê e kêkôninñ eñ ñasec ma gêc bêc jageo.

² Tec kiñ kêjatu gebe sêkalem beñwaga to lau mectomañ ma lau-sêpuc-kapoacwaga to lau Kaldea mênssênac miñ mê tau êndêñ eñ. Êsêac sêmêñ ma sêkô kiñ lañônêm.

³ Go kiñ tau kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê gaêc mê teñ e kêkêñ wapac aê tec gabe jañô mê tau ñam.”

⁴ Go lau Kaldeaña awenñ gêôc eñ gebe “Kiñ, ômoa endenñ tôngeñ. Ôsôm nêmmê mê tau lasê êndêñ aêac ma aêac oc awa mê tau sa.”

⁵ Kiñ tau gêjô Kaldea awenñ gebe “Aêñoc biñ tonec oc êtu tôn gebe ‘Embe asôm mê lasê to awa ñam sa êndêñ aê atom nañ, oc sêkac amac ôlim êngic-êngic ma oc senseñ nêmmê andu su.

⁶ Mago embe asôm mê lasê to awa ñam sa oc jakêñ awa to ñaôli êndêñ amac to jatoc amac sa ñanôgeñ.’ Tec asôm mê tau lasê to awa ñam sa êndêñ aêmañ.”

⁷ Êsêac sêjô awa kêtú dim luagêcña gebe “Kiñ ênac miñ nê mê ñabiñ êndêñ nê sakiñwaga aêac acgom, go aêac oc awa ñam tau sa.”

⁸ Kiñ tau gêjô êsêac awenj gebe “Aê kajala gebe amac abe anac têku têm gebe ajala gebe aê kasôm ñoc ñalêlôm gêdêñ amac lasê sugac.

⁹ Embe asôm mê tau lasê êndêñ aê atom, go biñ tagen, tañ kakêñ puc gêdêñ amac su nañ, êtap amac sa êtômgen. Amacnêm ñalêlôm kêpi tagen gebe ansau biñ dansañ to ambanac biñ êndêñ aê e aêñoc ñalêlôm ênam tau ôkwi. Amboac tonañ asôm mê tau lasê êndêñ aê, go jajala gebe amac atôm gebe awa mê ñam sa êwiñ amboac tonañgen.”

¹⁰ Lau Kaldea sêjô kiñ awa gebe “Ñac tañ êtôm gebe êngôm kiñnê jatu ñanô êsaña tenj gêmoa nom tonec atomanô. Ma kiñ towae me tonaçlai tenj kêjatu biñ amboac tonañ tenj sa gêdêñ laumêtê to lau mectomanj ma Kaldea su atomanô amboac tonañgenj.

¹¹ Biñ tañ kiñ tau kêjatu aêac gebe aňgôm nañ, ñawapacgosu ma ñamalac tenj oc eoc biñ tau lasê êndêñ kiñ êtôm atom. Anôtôi tañ sêngônj sêwiñ ñamalac atom nañ tañgenj.”

¹² Go kiñ tau têtac ñandanj sec e nê ñalêlôm kêbôli auc ma kêjatu biñ gebe sensenj lau mêtê Babilonña samob su sênaña.

¹³ Go sêkêñ jatu tau ñawae kêtú tapa gebe sensenj lau mêtê samob su. Tec sêsakiñ lau gebe sensom Daniel to nê lau gebe sênac êsêac sêwiñ.

Anôtô kêtôc mê tau to ñamgenj gêdêñ Daniel

¹⁴ Go Daniel tomêtê ma tokaucgenj kêtú gasuc gêdêñ kiñnê siñwaga nêñ laumata Ariok, tañ kêsa gêja gebe ênac lau mêtê Babilonña samob êndu nañ,

15 ma kêtü kênac Ariok gebe “Kin kêjatu bin njaña sec tonan kêtü asagenña.” Ma Ariok kêsôm nam lasê gêdên Daniel.

16 Go Daniel kêsô gêdên kin gêja ma keten en gebe êkên noc ten acgom ma en oc êwa mê nam sa êndên kin tau.

17 Ma Daniel gêmu gêja nê andu ma kêsôm bin tau lasê gêdên Hanania agêc Misael ma Asaria.

18 Ma kêsôm gebe teten Anôtô undambêña gebe taê walô êsêac ma eoc bin nalêlômña tonan lasê gebe Daniel to nê lau sênaña sêwiñ lau mêtê Babilonña atom.

19 Ma Anôtô geoc bin nalêlômña tau lasê gêdên Daniel kêsêp mê tonakatu gêbêcña. Tec Daniel kêlambin Anôtô undambêña

20 ma kêsôm gebe
“Lanem êndên Anôtônê naê enden töngeñ
gebe kauc to naclai gêc enñagenñ.

21 En kêkên nom natêm to nanoc gêjô-gêjô tau.
En gesen kin nagêdô ma kêkian kin nagêdô sa.
En kêkên kauc gêdên lau tokauc,
ma mêtê gêdên lau mêtê.

22 En geoc gên kêsiniñ tau to gên nalêlômña lasê
ma kêjala gên, tañ kêsiniñ tau gêc nakesec nalêlôm nañ,
ma nawê tau gêjam en auc.

23 O Anôtô, abocac nêñ Anôtô aôm,
aê janam dançe to jalambin aôm
gebe kôkên kauc to naclai gêdên aê
ma galoc goc gên, tañ aêac aten gêdên aôm nañ,
lasê gêdên aê
ma kôsôm bin, tañ kin gebe êñô nañ, lasê gêdên
aêac.”

Daniel gêjac miñ mê to gêwa ñam sa gêdêñ kiñ

24 Tec Daniel kêsô gêdêñ Ariok, tañ kiñ kêsakiñ eñ gebe enseñ lau mêtê Babilonña su nañ, gêja ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ônac lau mêtê Babilonña êndu atom. Ôkôc aê najakô kiñ lañônêm ma aê galoc jawa ênê mê ñam sa êndêñ eñ.”

25 Ariok kêkôc Daniel sa jakêkô kiñ lañônêm sebeñgeñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê katap ñac teñ sa aña lau Juda nêñ, nañ êtôm gebe êwa mê tau ñam sa êndêñ kiñ.”

26 Go kiñ kêsôm gêdêñ Daniel, tañ sêsam eñ gebe Beltesasar gêwiñ nañ, gebe “Aôm kôtôm gebe ônac miñ mê, tañ galic nañ, ma ôwa ñam sa êwiñ me.”

27 Daniel gêjô kiñ awa gebe “Lau mêtê to lau beñ ma mectomañ to sêpuc-utitalata-ñamwaga nêñ teñ oc eoc biñ kêsiñ tauña, tañ kiñ gebe êñô nañ, lasê êtôm atom.

28 Mago Anôtô teñ gêmôa undambê, tañ geoc biñ ñalêlômña lasê. Eñ gêwa biñ, tañ oc ñanô êsa êndêñ têm ñamuña nañ, sa gêdêñ kiñ Nebukadnesar. Mê to ñakatu, tañ gôlic gêc nêm kauclêlôm gêdêñ gôêc bêc nañ, tau tonec.

29 O kiñ, aôm gôêc mê ma taêm gêjam gêñ, tañ oc ñanô êsa êndêñ têm ñamuña nañ. Ma Anôtô, tañ geoc gêñ ñalêlômña lasê nañ, kêtôc gêñ, tañ oc mênêsa nañ, gêdêñ aôm.

30 Eñ geoc gêñ kêsiñ tauña tonañ lasê gêdêñ aê kêtú aêñoc kauc kêlêlêc lau materñ jaliña samob nêñ suña nec atom. Eñ gêgôm kêtú aôm kiñ ôjala nêm mê ma gêñ, tañ taêm gêjam gêc nêm kauclêlôm nañña.

31 “O kiñ, aôm gôlic ñakatusêga teñ kêkô aôm

lanjômnêm tonjaclai ma jawasi kainj tenj. Aôm gôlic e kôtakê njanô.

³² Sêmasañ jakatu tau jamôkêapac ja gold jawasi, jâbôdagi to jalêma ja silber,

³³ dambêpalê to labum ja kopa, jaakainj ja ki jejec ma jaatapa ki jejec to nomku.

³⁴ Gêdêj tanj kôsala gêj tau gômoa nanj, poc tenj, tanj jamalac tenj lêma kêtuc atom nanj, mênjksêp ma gesenj jakatu tau jaakainj ki to nomku tau e popoc samucgenj.

³⁵ Go ki to nomku ma kopa to silber ma gold samob tonanj jai popoc samucgenj e kêtôm japaôma anja taka polom jamala gêdêj oc kêsa. Mu kêlai gêj tau sa e malamé samucgenj. Mago poc tau, tanj kêtuc jakatu tau popoc nanj, kêtôp kêtû lôc kapôêj tenj ma gêjam nom samucgenj auc.

³⁶ “Mê tau tonanj. Ma galoc oc jawa jam sa êndêj aôm, o kinj.

³⁷ O kinj, kinj samob nêj kinj aôm goc. Anôtô undambêja kêkêj aôm kôtu gamêj to jaclai ma jajanja to jawasi jatau.

³⁸ Ej kêkêj tentenlatu pebenj ma gêj maten jali nomja to moc umbonj jalabuja gebe ônam gôlinj samob. Jakatu jamôkêapac gold tau aôm taôm.

³⁹ Aôm nêm têm êbacnê acgom, go gôlinj kinja tenj oc êndanjuc nanj nê jaclai êtôm aôm nêm atom. Go tenj nanj kêtû têtêacja oc êtôm kopa ma ej oc ênam gôlinj nom jagamêj samob.

⁴⁰ Go gôlinj kinja êtu aclêja tenj oc mênjêsa nanj jajanja amboac ki. Tonanj ênac gôlinj gêmuja samob tulu. Ki kêlêsa to kêtuc gêj samob popoc ma gôlinj kinja tônê êtôm ki, oc êlêsa to êtuc gôlinj jâgêdô popoc amboac tonanjenj.

⁴¹ Ma aôm gôlic atapa to alatu tonan̄ ḡamaken̄ nomku ma ḡamaken̄ ki jejec. Tonan̄ ḡam gebe gôlin̄ kin̄ḡa gêwa tau kêkôc. ḡamaken̄ oc ḡajaḡa amboac ki jejec gebe sêgaluḡ ki gêwiḡ nomku.

⁴² Nakatu ḡaalatu tau ḡamaken̄ ki to ḡamaken̄ nomku ḡam gebe ênê gôlin̄ oc ḡamaken̄ ḡajaḡa ma ḡamaken̄ palê-palê amboac tonan̄ḡeḡ.

⁴³ Aôm gôlic ki to nomku kêsêḡ taulêlôm kêtôm êsêac oc sênam tauḡ ma sêḡgaluḡ tauḡ sêsêḡ tauḡlêlôm, mago oc sêsap tauḡ tôḡ atom amboac ki to nomku kêsap tau tôḡ atom.

⁴⁴ Êndêḡ gôlin̄ kin̄ḡa tônê nêḡ têm Anôtô undambêḡa oc êkêḡ gamêḡ kin̄ḡa teḡ, taḡ sensen̄ su ênaḡa atomanô naḡ, mêḡêsa ma ḡagôlin̄ tau oc elom êndêḡ lau-m teḡ atom. Gamêḡ tau oc ênac gamêḡ samob tonan̄ ḡai popoc e êmbacnê ma gamêḡ tau oc ênêc enden̄ tôḡḡeḡ.

⁴⁵ Kêtôm aôm gôlic poc teḡ gêdib aḡa lôc ma ḡamalac teḡ lêma kêtuc poc tau atom. Ma poc tau kêtuc ki jejec to kopa ma nomku to silber ma gold popoc. Anôtô ḡaclai geoc gêḡ tau, taḡ ocgo mêḡêsa êndêḡ ḡamu naḡ, lasê gêdêḡ kin̄ tau. Mê tau biḡḡanô ma ḡam biḡḡanô amboac tonan̄ḡeḡ.”

Kiḡ ketoc Daniel sa

⁴⁶ Go kin̄ Nebukadnesar gêu tau lan̄ôanô jagêdêḡ nom ma kêḡôḡ aduc gêdêḡ Daniel ma kêḡatu biḡ sa gebe sêkêḡ da ḡanô ma da gêḡ ḡamalauḡa êtu eḡḡa.

⁴⁷ Ma kin̄ tau kêsôm gêdêḡ Daniel gebe “Biḡḡanô, aômnmêm Anôtô kêtû anôtôi nêḡ Anôtô ma kin̄ nêḡ Apômtau. Eḡ geoc-gêḡ-ḡalêlôm ḡa-lasêwaga teḡḡoc gebe aôm goc gêḡ kêsiniḡ tonan̄ lasê.”

48 Go kinj tau kêkianj Daniel sa njanôgenj ma kêkênj awamata êjamgenj gêdênj enj ma kêkênj enj kêtü gamênj Babilon njanôlinjwagasêga ma Babilon nênj lau mêtê nênj laumata.

49 Daniel ketej kinj tau e kêkênj Sadrak agêc Mesak ma Abednego têtü gôlinjwaga gamênj Babilonja, mago Daniel tau tec gêmöa gêwinj kinj njanja.

3

Nebukadnesar kêjatu gebe lau samob sênam sakinj gwam gold

1 Kinj Nebukadnesar kêkênj binj gebe sêmansanj njanatu gold tenj, balinj kêtôm meta 27 ma njanambê kêdabinj meta 3. Enj kêkênj gênj tau kêkô gamênj Babilon njanaboanj tenj sêsam gebe Dura.

2 Go kinj kêkalem nê gôlôacmôkê nênj laumata to gôlinjwaga ma sinjwaga nênj laumata to mêtôcwaga ma gejobwaga kanomja to lau mêtê ma kasêga to kômwaga towae gamênj njanagêja njanêdô sêwinj gebe mênjsênac kawi njanatu, tanj kinj Nebukadnesar mênjgêjac sa kêkô nanj.

3 Amboac tonanj lau samob tonanj sêkênj tanjenj ênê kalem ma sêkac taunj sa mênjsêkô njanatu tau lanjônêmja.

4 Ma wambanjwaga kêpuc awa sa ma kêsôm gebe “Jatu êndênj amac lau samob to tentenjlato ma lau awenj tenj-awenj tenj samob gebe

5 êndênj tanj anj gasuc wênja to gegob ma onj to gelom ma dinj to dauc ma gênj wênja tokainj-tokainj êtanj nanj, au taôm naapônj emduc êndênj njanatu gold, tanj kinj Nebukadnesar mênjgêjac sa kêkô nanj.

6 Ma ɲac teɲ embe êu tau naêpônɲ aduc êndênɲ ɲakatu atom naɲ, oc gacgeɲ sêmbaliɲ eɲ êsêp ja ɲamondec-mondec ɲamala êna.”

7 Amboac tonanɲ gêdênɲ taɲ lau samob sênô gasuc wêɲa to gegob ma onɲ to gelom ma diɲ to dauc ma gêɲ wêɲa tokaiɲ-tokaiɲ kêtaɲ naɲ, lau samob to tentenɲlatu ma lau awenɲ teɲ-awenɲ teɲ samob sêu taunɲ jasêpônɲ enɲduc gêdênɲ ɲakatu gold, taɲ kiɲ Nebukadnesar mênɲgêjac sa kêkô naɲ.

Têdônɲ Juda têlêac nêɲ biɲ taɲenɲpêcɲa

8 Gêdênɲ tonanɲ lau Kaldea ɲagêdô sêmênɲ ma sêgôliɲ biɲ kêpi Juda têlêac.

9 Êsêac sêsôm gêdeɲ kiɲ Nebukadnesar gebe “O kiɲ, ômoa endenɲ tônɲgeɲ.

10 Aôm kôjatu biɲ gebe lau samob, taɲ sênô gasuc wêɲa to gegob ma onɲ to gelom ma diɲ to dauc ma gêɲ wêɲa tokaiɲ-tokaiɲ êtaɲ naɲ, sêu taunɲ nasêpônɲ enɲduc êndênɲ ɲakatu gold.

11 Ma ɲac teɲ embe êu tau naêpônɲ aduc êndênɲ ɲakatu tau atom naɲ, oc gacgeɲ sêmbaliɲ eɲ êsêp ja ɲamondec-mondec ɲamala êna.

12 Lau Juda ɲagêdô sêmoa, taɲ kôkiaɲ êsêac sa sêjam gôliɲ Babilonɲa naɲ, nêɲ naê tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego. O Kiɲ, lau tau tonanɲ sêkêɲ taɲenɲ aômnêm jatu ma sêjam sakiɲ aômnêm anôtô to sêpônɲ enɲduc gêdênɲ ɲakatu gold, taɲ mênɲgôjac sa kêkô naɲ atom.”

13 Go Nebukadnesar têtac kêbôli auc ma kêjatu biɲ totêtac ɲandanɲgeɲ gebe sêkêɲ Sadrak agêc Mesak ma Abednego mênɲsêkô eɲ laɲônêm.

14 Ma Nebukadnesar kêsôm gêdênɲ êsêac gebe “Sadrak agêc Mesak ma Abednego, amac amboac

ondoc. Amac ajam sakinj aênoc anôtô ma apônj emduc gêdênj ñakatu gold, tañ kakênj kêkô nanj, atom nec biññanô me masi.

¹⁵ Ajôc, amansañ taôm. Êndênj tañ anjô gasuc wêña to gegob ma onj to gelom ma diñj to dauc ma gênj wêña tokainj-tokainj êtañ nanj, au taôm to apônj emduc êndênj ñakatu, tañ kamasañ nanj, go ñajam ma êtôm. Ma embe apônj emduc êndênj ñakatu atom oc gacgenj sêmbalinj amac asêp ja ñamondec-mondec ñamala ana. Tansaê talic acgom, anôtô ondoc tenj oc êtôm gebe ênam amac kêsi anja aê lemoc.”

¹⁶ Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêjô Nebukadnesar awa gebe “Aêac abe anam tañj kêsi to ajô aôm awam atom.

¹⁷ Embe Anôtô, tañ aêac ajam sakinj enj nanj, êtôm gebe ênam aêac kêsi anja ja ñamondec-mondec ñamala ñalêlôm to aôm lêmam nanj oc êngôm.

¹⁸ O kinj, mago embe masi, go ôñjô ma biñ tonec. Aêac oc anam sakinj aômñêm anôtô to apônj enjduc êndênj ñakatu gold, tañ gôjac sa kêkô nanj, atom amboac tonanjenj.”

Sêbalinj lau têlêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja

¹⁹ Go Nebukadnesar têtac ñandanj kêsa ma lanjôanô kêtú koc gêdênj Sadrak agêc Mesak ma Abednego. Tec kêjatu gebe sêngôm ja elom anja ja ñamondec-mondec ñamala e ñandanj êlêlêc ja bêc ñagêdôña su ñênjenj.

²⁰ Ma kêjatu nê sinwaga, tañ nênj ôlinjalô kêlêlêc ñagêdô nênj su nanj, gebe sênsô Sadrak agêc Mesak ma Abednego tôñj ma sêmbalinj êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêna.

21 Tec sêsô êsêac to nêj obo gambam ma ñakwê baliñ to kululun ma nêj ñakwê ñagêdô samob tôn ma sêbaliñ êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja.

22 Kêtu kiñ nê jatu ñajaña, tañ kêsôm nanña, tec sêgôm ja kêsâ kapôêñanô e ñamondec-mondec secsêga. Tec ja tau kêlakoc lau tau, nan sêkô Sadrak agêc Mesak ma Abednego nan, e sêmac êndu.

23 Mago lau têtêac tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego sebenj tolêpoagenj sêsêp ja ñamondec-mondec sec ñalêlôm sêja.

24 Go kiñ Nebukadnesar kêtakê sauñ atom ma gacgenj gêdi jakêtu kênac nê lau senenj gebe “Amboac ondoc aêac tabaliñ lau têtêac tolêpoagenj sêsêp jawaô sec ñalêlôm sêja me.” Êsêac sêlôc gêdêñ kiñ gebe “Aec, biññanô, o kiñ.”

25 Go kiñ kêsôm gebe “Mago aê galic lau aclê sêmoa ja ñalêlôm ma sêsêlêñ kêtôm sêsô êsêac tôn atom ma sêmoa toôlinj samucgenj. Nac tañ kêtû aclêña nan, lanjôanô amboac anôtôi nêj latu.”

Sêwi lau têtêac tau sinj

26 Go Nebukadnesar kêtû gasuc ja ñamala ñakatam jagêmôêc gebe “Sadrak agêc Mesak ma Abednego, Anôtô Lôlôcña tau nê sakiñwaga amac, asa amêj.” Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêsa anja ja ñalêlôm sêja.

27 Ma apômtau to gôlinjwaga ma kiñ nê lau senenj sêkac tauñ sa ma sêlic gebe ja genj êsêac ôlinj to kêtûlagô môkêñlauñ ma genj êsêac nêj ñakwê atom-anô.

28 Go Nebukadnesar gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Aê aoc gêôc Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêj

Anôtô. Eñ kêsakiñ nê anjela ma gêjam nê sakiñwaga, tañ ôliñ andan eñ to sêsô kiñnê biñ ñalabu atom ma sebe sênam sakiñ to sêpôn eñduc êndên anôtôi jaba nêñ teñ atom, sênam sakiñ nêñ Anôtô taugen nan sa.

²⁹ Kêtu tonanña aê jasôm biñ tonec êtu tôn gebe Lau teñ me tentenlatu ma lau awen teñ-awen teñ embe sêsôm biñ alôb-alôb êpi Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêñ Anôtô nan, oc sêkac êsêac ôliñ êngic-êngic to têtuc nêñ andu popoc gebe anôtô teñ gêjam ñamalac kêsi amboac Anôtô tonec gêmoa nec atom.”

³⁰ Go kiñ kêwaka Sadrak agêc Mesak ma Abednego sa têtû apômtauï anga gamên Babilon.

4

Nebukadnesar nê me kêtû luagêçña

¹ Kiñ Nebukadnesar nê biñ tonec êndên lau to tentenlatu ma lau awen teñ-awen teñ peben, tañ sêmoa nom ñagamên samob nan, gebe “Biñmalô ênam amac auc.

² Aê gabe janac miñ gêñsêga to gêñtalô samob, tañ Anôtô Lôlôc Natau tau gêgôm gêdên aê nan gebe

³ “Nê gêñsêga kaiñ teñ ma nê gêñtalô kapôênanô.

Nê gamên kiñña kêtû gamên gêmoa tengeñña teñ ma nê ñagôliñ gêc gôlôac to gôlôac ñêngeñ gêja.

⁴ “Aê Nebukadnesar kalêwan tauc gaêc ñoc andu ma kamoasiñ tauc gamoa ñoc andu kapôên.

⁵ Gêdên tañ aê gaêc mê nan, galic gêñ teñ kêtakê aê e katuc gêjaña. Ma gêñ ñakatu, tañ galic gêc ñoc kauclêlôm nan, kêlênsôn aê ñanôgeñ.

⁶ Kêtu tonanŋa aê kajatu gebe lau mêtê samob anŋa Babilon mênŋsêkô aê laŋôcnêm gebe sêwa mê tau ŋam sa êndên aê.

⁷ Go benwaga to lau mectomaŋ ma lau Kaldea to sêpuc-utitalata-ŋamwaga samob sêsô sêmên ma aê gajac miŋ mê tau gêdên êsêac, mago sêwa ŋam sa gêdên aê kêtôm atom.

⁸ Kêtu ŋamu Daniel, taŋ sê aêŋoc anôtô Beltesasar nê ŋaê kêpi eŋ ma anôtôi dabuŋ nêŋ ŋalau gêjam eŋ auc naŋ, mênkêkô aê laŋôcnêm ma gajac miŋ mê tau gêdên eŋ amboac tonec gebe

⁹ O Beltesasar, lau mêtê samob nêŋ laumata aôm, aê kajala gebe anôtôi dabuŋ nêŋ ŋalau gêjam aôm aucgoc, tec gêŋ ŋalêlômŋa teŋ kêsiŋ tau gêdên aôm atom. Mê tec galic nec, ôŋô ma ôwa ŋam sa êndên aê.

¹⁰ “Ŋakatu taŋ galic gêc ŋoc kauclê-lômgeŋ gêdên taŋ gaêc mê naŋ, amboac tonec gebe Aê galic ka teŋ kêkô nom ŋaluŋgeŋ, ma ka tau kêpi e baliŋanô.

¹¹ Ka tau kêtôp e kêtû kapôên to ŋajaŋa kêsa ma ŋatêpôê kêsuŋ sa kêpi e jagêdên undambê. Ma lau nom ŋagamên sêlic ka tau.

¹² Ŋalauŋ ŋawawa ŋajam ma gêjam ŋanô taêsam ŋasec. Kêtôm gebe lau samob sêniŋ ka tau ŋanô e gêôc êsêac tôŋ. Bôc to gêŋ salenŋa sêc ŋaajuŋlabu ma moc sêjam sac sêŋgôn ŋalaka ma gêŋ mateŋ jali samob seŋ ŋanô tau.

¹³ “Aê taêc gêjam ŋakatu, taŋ galic su naŋ, gamoa ma galic gebe anŋela mata jali to kêsala gêŋŋa teŋ kêsêp anŋa undambê gêmên.

¹⁴ Eŋ kêpuc awa sagen ma kêsôm gebe ‘Asap ka tau tulu ma asapu ŋalaka su to ansêlô ŋalauŋ ênaŋa

ma apalip ñanô êliñ-êliñ êna. Ma ansoc bôc ança ajuñlabu ma moc ança ñalaka sêc su.

¹⁵ Mago andec ñakatuc to ñawakac gacgeñ êkô nom ñalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa enden en tòn êkô gêgwan ñamêdôb kôm ña ñalêlôm. En êliñ manin umbonña to êniñ gêgwan êwiñ bôc.

¹⁶ Né kauc ñamalacña êmbacnê ma bôc nêñ kauc naêjô su. En êmoa amboac tonan e tèm ñasawa 7 êmbacnê.

¹⁷ Biñ tonan anela dabuñ sêjac mata e kêtú tòn ma sêsôm lasê gebe lau maten jali sêjala gebe Lôlôc Natau kêtú ñamalacnêñ gamêñ natau ma gêjac sam gamêñ kêtôm en taê gêjam ma oc êkêñ êndên lau ñasec ten sêwê kain.’

¹⁸ Aê kiñ Nebukadnesar galic mê tau tonan. Ma aôm Beltesasar galoc ôwa mê tau ñam sa gebe lau mêtê ñoc gamêñ samobña sêwa mê tonan ñam sa têtôm atom. Aôm oc ôtôm gebe anôtôi nêñ ñalau gêmoa gêwiñ aôm.”

Daniel gêwa mê tau ñam sa

¹⁹ Daniel tan nê ñaê ten gebe Beltesasar nan, kêtakê saun atom e gêjac nê lônô auc ñasawa ec nêñgeñ. Mago kiñ tau kêsôm gebe “Beltesasar, mê tau to ñam êngôm aôm taêm dani taôm atom.” Beltesasar gêjô en awa gebe “O ñoc natau, aê gabe mê tau êkanôn êsêac, tan sedec aôm nan, ma êkanôn aômnmê ñacjo acgomman.

²⁰ O kiñ, ka tan gôlic kêtôp e ñajaña kêsá ma ñatêpôê kêsun kêpi e jagêdên undambê ma gêu laen su gêja,

²¹ ma ñalaun ñawawa ñajam ma gêjam ñanô e ñalaka sêlêlib lanwgwen ma gêñ samob sen ñanô

tau, ma bôc to gêñ salenña sêc ñaajuñlabu ma moc sêjam sac sêñgônñ ñalaka nañ.

²² “O kiñ, ka tau tonañ aôm taôm. Aôm kôtu kapôênñ ma ñajaña kêsa. Nem ñaclai kesewec e jagêdênñ undambé. Nêm waem gêjam nom ñagamênñ samob auc.

²³ Aôm kiñ, gôlic anjela dabuñ kêsêp gêmênñ ma kêsôm gebe ‘Asap ka tonañ tulu ma anseñ su, mago ñakatuc to ñawakac andec gacgeñ êkô nom ñalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa endenñ enñ tônñ ênêc gêgwanñ ñamêdôb kômña ñalêlôm. Enñ êlinñ maninñ umbonña to êninñ gêgwanñ êwinñ bôc e têm ñasawa 7 êmbacnê.’

²⁴ “Binñ tau ñam amboac tonec. O kiñ, Lôlôc Nñatau kêmasañ binñ, tañ kêkanônñ aôm nañ.

²⁵ Enñ oc êtinñ aôm su anña ñamalacnênñ naômoea ôwinñ bôc salenña ma ôninñ gêgwanñ amboac bulimakao ma nop ênôm aôm ônêc awê e têm ñasawa 7 êmbacnê e nêm kauc êsa acgom, gebe Lôlôc Nñatau kêtû ñamalacnênñ ñatau ma gêjac sam gamênñ kêtôm enñ tau taê gêjam.

²⁶ Ma jatu, tañ kêsa gebe sendec ka ñakatuc to ñawakac gacgeñ êkônña nañ tonañ gêwa sa gebe êndênñ tañ aôm ôjala Anôtô, tañ gêjam gôlinñ nom ñagamênñ samob nañ, aôm oc ôtu kiñ êtiam.

²⁷ O kiñ, kêtû tonañña aê gabe janac binñsu aôm gebe Ôñgôm sec êtiam atom, ôsa lênñ binñgêdênña. Ônam lau ñalêlôm sawaña sa ma taêm walô lau ñasec. Talic acgom, oc ômoa ñajam me masi.”

²⁸ Binñ samob tonañ ñai ñanô kêsa kêpi kiñ Nebukadnesar.

²⁹ Ajônñ 12 gêjaña su acgom, go kiñ kêsêlênñ gêmoea nê andu kiñña anña Babilon ñasalôm tapa-tapa ñaô.

³⁰ Ma kiñ awa gêôc tau gebe “Malac tau tonec Babilon kapôêñ, tañ ñoc ñaclai kêkwê sa kêtú ñoc gamêñ kiñña ma kêkêñ aé waec kiñña kêtú tapa nanñ atom me.”

³¹ Biñ tañ kiñ kêsôm kêsa nanñ, gêjac pep atom tagenñ ma awa tenñ kêsa anña undambê gêmênñ gebe “O kiñ Nebukadnesar, biñ tonec kepenñ aôm gebe gamêñ tonec ñagôlinñ kiñña kêkac tau su anña aômñem.

³² Lau oc têtinñ aôm su anña ñamalacnênñ ma oc ômoa ôwiñ bôc gabuñ. Aôm oc ôniñ gêgwanñ amboac bulimakao e têm ñasawa 7 êmbacné acgom, go nêm kauc êsa ma ôjala gebe Lôlôc Nñatau tau gêjam gôlinñ ñamalacnênñ gamêñ kiñña ma gêjac sam gamêñ kêtôm enñ tau taê gêjam.”

³³ Ma biñ tau gacgenñ ñanô kêsa kêpi Nebukadnesar. Lau têtinñ enñ su anña ñamalacnênñ ma enñ genñ gêgwanñ amboac bulimakao, nop gênôm enñ ma môkêlauñ kêtú baliñ kêtôm noninñ ôlilu ma lêmakêku kêtú baliñ kêtôm momboanñ lêmakêku.

Nebukadnesar kêlambiñ Anôtô

³⁴ “Aê Nebukadnesar gamoa e têm tau gêbacné acgom, go gaôc matocanô sa kêpi undambê ma ñoc kauc kêsa kêtiam. Aê kalanem Lôlôc Nñatau tau ma kalambiñ to katoc enñ, tañ gêmoa tenjenñ to tenjenñ nanñ, sa gebe

Ênê gôlinñ oc ênêc tenjenñ

to ênê gamênñ, tañ gêjam gôlinñ nanñ, oc ênêc tenjenñ e gôlôac togôlôac ñênjenñ êna.

³⁵ Lau nomña samob amboac gêñôma

ma enj gêgôm kêtôm taê gêjam gêdêj lau undambêña ma gêdêj ñamalac nomña amboac tonanjen.

Ma ñac tenj kêtôm gebe êkô enj auc me êtu kênac enj gebe ‘Aôm gôgôm asagen’ nec atom.

³⁶ “Gêdêj têm tecênanjen aêñoc kauc ñawa kêsa kêtiam ma ñoc waec to ñawasi amboac tonanjen kêtü ñoc gamêj ñawaenja. Aêñoc lau senen to apômtaui sesom aê ma sêkêj aê katu kinj kêtiam ma ñoc waec kêsa kêlêlêc gêmunja su.

³⁷ Galoc aê, Nebukadnesar, gabe jalanem to jalambin ma jatoc kinj undambêña sa gebe enj gêgôm nê gêj samob jakêtôm ma nê gôlinj jagêdêj. Êsêac tanj tetoc tauñ sa nan, enj oc êkôninj êsêac tôñ.”

5

Kinj Belsasar geno moasinj kapôên

¹ Kinj Belsasar geno moasinj kapôênanô tenj kêtü nê gôlinwaga 1,000ña ma gênôm wain gêwinj lau 1,000 tonanjen gêmoa êsêac lanônem.

² Wain kêjanin Belsasar, tec kêjatu gebe sêkôc laclu gold to silber, tanj enj tama Nebukadnesar kêkôc anja lôm dabun Jerusalemña mênkêkô nan, sêmênj gebe kinj tau to nê laumata ma nê awêi to nêj anenjo samob sênôm gêj êsêp.

³ Tec sêkôc laclu gold to silber, tanj sêjanjo su anja Anôtônê lôm dabun Jerusalemña nan, gêmênj ma kinj tau to nê laumata ma nê awêi to nêj anenjo samob sênôm gêj kêsêp laclu tau tonanjen.

⁴ Êsêac sênôm wain e tetoc nêḡ anôtôi gold to silber ma kopa to ki ma ka to pocḡa sa ḡa wê lambiḡḡa.

⁵ Gêdêḡ tonanḡeḡ lêmatalatu teḡ mênḡketo biḡ kêpi kiḡnê andu ḡasagiḡ kêkanôḡ jakaiḡ kapôêḡ. Ma kiḡ tau gêlic lêma tonanḡ keto biḡ gêmoa.

⁶ Go kiḡ laḡôanô kêtû sêp ma taê gêḡam tau jakêsa-jakêsa to kêtênêp tau êndu-êndu e akaiḡ to lêma gêmac laḡwageḡ.

⁷ Kiḡ gêmôêc ḡa awa kapôêḡ gebe sêkôc lau mêtê to Kaldea ma sêpuc-utitalata-ḡamwaga sêmêḡ. Go kiḡ kêsôm gêdêḡ lau mêtê Babilonḡa gebe “Teḡ embe êsam biḡ tonanḡ ma êwa ḡam sa oc jakêḡ eḡ êsô ḡakwê asôsamuc ma ênôḡ kapoacwalô gold teḡ ênsac gêsutêkwa to êtu gamêḡ ḡagôliḡwaga êtu ḡac êtu têlêacḡa.”

⁸ Go kiḡnê lau mêtê samob sêsô sêmêḡ, mago sêḡam kauc biḡ, taḡ lêma keto naḡ, to sêpô lêna ma sêwa ḡam sa êndêḡ kiḡ tau atom amboac tonanḡeḡ.

⁹ Ma kiḡ kelendec ḡanôḡeḡ e laḡôanô kêtû sêp ma nê gôliḡwaga samob têtakê sauḡ atom amboac tonanḡeḡ.

¹⁰ Gêdêḡ taḡ kiḡ agêc nê gôliḡwaga sêsôm biḡ sêmoa naḡ, kiḡ têna laḡwa kêsô balêm ḡalêlôm gêḡa ma kêsôm gebe “O kiḡ, ômoa endeḡ tônḡeḡ. Taêm dani taôm to laḡômanô êtu sêp atom.

¹¹ ḡac teḡ gêmoa aômḡnêḡ gamêḡ ma anôtôiḡnêḡ ḡalau gêmoa gêwiḡ eḡ. Gêdêḡ tamamnê têm eḡ kêtap kauc ḡawa to jala ma saê êḡam sa kêtôm anôtôiḡnêḡ. Ma aôm tamam Nebukadnesar kêkêḡ eḡ kêtû lau mêtê to mectomaḡ ma Kaldea to sêpuc-utitalata-ḡamwaga nêḡ laumata.

¹² Gebe Daniel, tañ kin kêsam en gebe Beltesasar nañ, nê kauc to saê kainj tenj, kêjala mêtê dawa mê ñam sa to daoc bin lasê ma takip bin ñam saña kêtú tônia. Ôkênj bin gebe en êmênj gebe êwa gênj tonec ñam sa.”

Daniel gêwa binj, tañ lêma tenj keto nañ sa

¹³ Go sêkôc Daniel kêsô jakêkô kinj lanjônêm. Ma kinj kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm Daniel, lau kapoacwalô Judaña nênj tenj, tañ tamoc kêkôc aôm anja gamênj Judaña gêmênj nañ me.

¹⁴ Aê ganjô aôm ñawae gebe anôtôi dabunj nênj ñalau gêmoa gêwiñ aôm ma saê to jala ma kauc kainj tenj gêc aômña.

¹⁵ Lau mêtê to mectomañ mênjsêkô aê lanjônêm gebe sêsam binj tonec ma sêwa ñam tau sa êndênj aê, mago sêgôm têtôm atom.

¹⁶ Ma aê ganjô aôm gebe gôwa binj ñalêlômña sa to wêc gênj ñam sa. Amboac tonañ embe ôtôm gebe ôsam binj tonañ ma ôwa ñam sa, go jakênj aôm ôsô ñakwê asôsamuc ma jatoc aôm sa ña kapoacwalô gold ônônia ma jakênj aôm ôtu gamênj tonec ñagôlinjwaga êtu têtêacña.”

¹⁷ Tec Daniel gêjô kinj awa gebe “Aômnêm gênj gacgenj ênêc aômña, me ôkênj ñaôli êndênj ñac tenj. Aê oc jasam binj tau êndênj aôm ma jawa ñam sa êndênj aôm.

¹⁸ “O kinj, Anôtô Lôlôc Natau tau kêkênj tama Nebukadnesar kêtú kinj gamênj tonecña ma kêkênj ñaclai to ñawasi ma wae gêwiñ.

¹⁹ Ma lau samob to tentenlatu ma lau awenj tenj-awenj tenj têtênêp to têtêc taunj kêtú ñaclai, tañ Anôtô kêkênj gêdênj enj nañña. Embe enj taê ênam gebe ênac

ɲac teŋ êndu oc êŋgôm. Ma embe taê ênam gebe ɲac teŋ êmoa mata jali oc êŋgôm amboac tonanɲeŋ. Embe etoc ɲac teŋ sa me êkôniniŋ teŋ tôŋ oc êŋgôm êtôm eŋ taê gêjam.

²⁰ Mago gêdêŋ taŋ eŋ kêkianŋ tau sa ma nê ɲalêlôm ɲadani kêsa naŋ, Anôtô kêkôc eŋ su aŋga nê lêpônŋ kinŋa ma kêjaŋgo wae su aŋga ênê gêwiŋ.

²¹ Ma kêtiŋ eŋ su aŋga ɲamalacnêŋ. Ênê kauc kêlênsônŋ kêtôm bôcnê ma gêŋgônŋ gêwiŋ donkibôm. Eŋ geŋ gêgwanŋ kêtôm bulimakao to nop gênôm eŋ e ênê kauc kêsa gebe Lôlôc ɲatau taugenŋ kêtû ɲamalacnêŋ kinŋ nêŋ ɲatau ma gêjac sam gamêŋ kêtôm eŋ tau taê gêjam.

²² “Mago ênê latu aôm, Belsasar gônô gêŋ samob tonanŋ ɲai sugac, mago kôkôniniŋ taôm atom.

²³ Aôm kôkianŋ taôm sa gêdêŋ Apômtau undambêŋa. Aôm kôsôm gebe sêkôc laclu lôm dabuŋa mênac to nêŋ gôliŋwaga ma nêŋ awêi to nêŋ aneŋio samob anôm gêŋ êsêp ma alanem nêŋ anôtôi silber to gold ma kopa to ki ma ka to poc, taŋ sêlic gamêŋ to sêŋô biŋ ma sêjala gêŋa gêc atomanô naŋ, mago kotoc Anôtô, taŋ kêkêŋ aôm kôsê awam to gêjam gôliŋ nêŋ lêŋ samob naŋ, sa atom.

²⁴ “Kêtû tonanŋa Anôtô kêsakinŋ lêma tonanŋ mêngeô lasê ma keto biŋ tonanŋ.

²⁵ Ma biŋ taŋ keto naŋ, tonec gebe ‘Mene, mene, tekell, peres’ (kêsa sa, kêsa sa, gêjam dôŋ, gêjac kêkôc).

²⁶ Biŋ tau ɲam amboac tonec ‘mene’ gebe Anôtô kêsa nêŋ bêc gôliŋa sa e ɲatêku êsu su.

²⁷ ‘Tekel’ gebe Anôtô kêkêŋ aôm gônŋgônŋ dôŋ e kêtap sa gebe nêŋ ɲanô masi.

28 ‘Peres’ gebe Anôtô oc ênac nê gamên êngic ma êkên êndên lau Mede to Persia sêkôc.”

29 Belsasar kêjatu ma sêkên Daniel kêsô ñakwê asôsamuc ma gênôñ kapoacwalô gold. Go sêjam en wae sa kêtû tapa gebe en kêtû ñac kêtû têtêacña ança gamên kinña tonec.

30 Gêdên gêbêc tonanjen sêjac Kaldeanên kin Belsasar êndu.

31 Ñac Medenña Darius kêjanço ñaclai gôlinña su. Ênê jala 62.

6

Sêbaliñ Daniel gedên lewe

1 Darius gêlic ñajam tec kêkên gôlinwaga saun 120 sêjam gôlin nê gamên samob.

2 Go kêkên lau tonan ñai sêsô gôlinwagasêga têtêac ñalabu. Gebe gôlinwaga 120 tonan sêwa nên kôm ñalên samob sa êndên lau têtêac gebe kinê gên ten ênaña atom. Ma lau têtêac tonan nên ten Daniel.

3 Kin ketoc Daniel sa kêlêlêc gôlinwagasêga to gôlinwaga saun samob su gebe ênê ñalêlôm mansan kêlêlêc êsêac samob nên. Tec kin taê gêjam gebe êkên en taugen ênam gôlin ênê gamên samob.

4 Tec gôlinwagasêga to gôlinwaga saun samob sesom Daniel nê lên poalic ten ança nê kolen gôlinwagaña sebe sêngôlin bin êpi enña elêmé. Daniel ñac gêdên tec têtap bin me gên geo ten sa gêc enña atom.

5 Tec lau tau sêsôm gêdên tauñ gebe “Aêac oc tatap bin ten sa gebe tançôlin êpi Danielña atom. Oc moae tatap ñakeso ten gêc ênê sakin Anôtô tagenña.”

⁶ Tec gôliŋwagasêga to gôliŋwaga saun tonan sêkic Daniel nê biŋ ma dèdêŋ kiŋ sêja, go sêsôm gèdêŋ eŋ gebe “O kiŋ Darius, ômoa enden tòngeŋ.

⁷ Aêac gôliŋwagasêga to kasêga ma gôliŋwaga saun to gejobwaga ma lau senen gamên tonecŋa alôc kêtú tòn gebe kiŋ êjatu ŋagôliŋ to jao ten êtu tòn amboac tonec gebe ŋac ten eten gên ten anga anôtô ten me anga ŋamalac ten nê atomanô. Lau samob teten êndên aôm taômgeŋ. O kiŋ, jao tonec ênêc bêc 30 geŋ. Ma ŋac ten embe êŋgêli biŋ tonan, nan sêmbaliŋ eŋ êsêp lewe nêŋ gêsun êna.

⁸ O kiŋ, galoc ôsôm biŋ tau êtu tòn ma oto biŋ tau ênêc. Ma open nêŋ ŋatalô êsêp êwiŋ gebe lau ten sênam ôkwi atom. Biŋ tau êkô ŋajaŋa êtôm lau Mede to Persia nêŋ ŋagôliŋ ten, taŋ lau sênam okwi sêŋgôm êtôm atom.”

⁹ Tec kiŋ Darius kepen nê ŋatalô kêsêp ŋagôliŋ to jao ma biŋ tau kêtú tòn.

¹⁰ Gèdêŋ taŋ Daniel gênô gebe kiŋ gèlôc gebe sêŋgôm biŋ tonan êtu tòn nan, eŋ kêsô nê andu gêja. Anga andu tau ŋabalêm lólôcŋa ŋakatam saun kêkanôn Jerusalem. Eŋ kêpuc aduc kêtú dim têlêac kêtôm bêcgeŋ keten mec to gêjam danŋe Anôtô amboac gêgôm-gêgôm.

¹¹ Lau tonan dèdib Daniel sêmoa e jatêtap eŋ sa keten mec to kêtan gèdêŋ nê Anôtô gêmoa.

¹² Tec lau tau dèdêŋ kiŋ jasêsôm eŋ lasê kêtú ŋagôliŋ tau ŋa gebe “O kiŋ, aôm kopen nêŋ ŋatalô kêsêp ŋagôliŋ gebe ŋac ten eten gên ten anga anôtô me ŋamalac ten nê atomanô, samob teten êndên aôm taômgeŋ e bêc 30 ênaŋa. Ma ŋac ten embe êŋgêli biŋ tonan, nan sêmbaliŋ eŋ êsêp lewe nêŋ

gêsuñ êna me masi.” Kiñ tau gêjô êsêac awen gebe “Magobe, ñagôliñ tonañ kêkô kêtôm lau Mede to Persia nêñ ñagôliñ, tañ lau sênam ôkwi sêngôm êtôm êtôm nanj.”

13 Go êsêac sêsôm gêdêñ kiñ gebe “O kiñ, Daniel tonañ, nanj sêkôc enj anja Juda sêmêñ nanj, tec kêsô aôm ñalabu atom. Enj kêgêli aômnêm ñagôliñ, tañ kômasañ kêtú tônia nanj, gebe enj ketenj mec kêtú dim têléac gêmôa kêtôm bêcgenj.”

14 Kiñ gêñô ñawae e nê ñalêlôm ñawapac kêsa ñanô ma gesom lêñ ênam Daniel kêsiña tenj. Enj taê gêjam biñ tonañ jakêsa-jakêsa gebe ênam enj sa amboac ondóc e oc jakêsêp.

15 Go lau tonañ sêwiñ tañ jasêsôm gêdêñ kiñ gebe “Aôm taôm kôjalagac gebe lau Mede to Persia nêñ mêtê tonéc gebe kiñ embe êsôm nê biñ tenj êtu tônia me êkêñ ñagôliñ tenj oc ênêc ñapanj, lau tenj sênam ôkwi sêngôm êtôm atom.”

16 Amboac tonañ kiñ kêjatu gebe sêkôc Daniel tônia ma êsêac sêbaliñ enj kêsêp lewe nêñ gêsuj. Kiñ kêsôm gêdêñ Daniel gebe” Aômnêm Anôtô, tañ gôjam sakiñ enj gedenj tôniañ gômôa nanj, oc ênam aôm kêsi.”

17 Ma sêkôc poc kapôênj tenj gêsaj gêsú ñawa auc ma kiñ kêkic poc tau tônia ña tau to gôliñwaga nêñ ñatalô gebe lau tenj sênam Daniel kêsi atom.

18 Kiñ gêmu gêja nê andu e jagedec genj taniñña gêbêc baliñ tonañ. Ma gedec gebe lau tenj dêndênj enj sêna ma enj gêc bêc atom amboac tonañgenj.

19 Gêdêñ gamêñ kêtú gaô acgom, go kiñ gêdi sa ma kêlêti gêdêñ lewe nêñ gêsuj gêja.

²⁰ Jakêdabinj gêsunjawa tau ma gêmôêc gêjac asê susu gebe “O Daniel, Anôtô mata jalinê njacsakinj aôm, nê m Anôtô, tañ gôjam sakinj enj gedenj töngeñ nanj, oc gêjam aôm kêsi anja lewe nêñ me masi.”

²¹ Tec Daniel awa gêjac kinj ma kêsôm gebe “O kinj, ômoa endenj töngeñ.

²² Aênoc Anôtô kêkêñ nê anela gêbôc lewe awenjunj auc e sênjac aê atom gebe enj gêlic aê gamoa tobinjmêgeñ ma gagôm geo tenj gêdênj aôm atom amboac tonanjenj.”

²³ Kinj gênô e têtac njajam kêsa samucgeñ ma kêsôm gebe sê Daniel sa anja gêsunj. Tec sê Daniel kêpi gêmênj e sêlic lewe lemenj-kêku kêsê enj njagec atomanô, ôli samucanô njam gebe enj ôli andanj nê Anôtô.

²⁴ Go kinj kêjatu ma sejonj lau, tañ sêgôlinj binj kêpi Daniel nanj, to nêñ lau to nêñ gôlôac samob jasêbaliñ êsêac sêsêp gêsunj sêja. Êsêac sêsêp gêsunj su samucgeñ atom, go lewe têdanjac êsêac ma sêkaku êsêac popoc.

²⁵ Go kinj Darius keto papia tenj gêdênj lau to tentenlatu ma awenj tenj-awenj tenj kêtôm nê gamênj njamadinj samob gêja gebe “Binjalô ênam amac auc.

²⁶ Aê jasôm êtu tönj gebe aênoc lau pebenj têtênêp to têtêc taunj êndênj Danielnê Anôtô gebe enj Anôtô mata jaliña tau, nanj gêmoa tenjenj. Ênê gamênj oc êkô endenj töngeñ ma ênê gôlinj njatêku masi.

²⁷ Gêjam kêsi njatau to gêjamsawaga enj, tec gêgôm gêntalô to gênsêga anja undambê to nom. Enj gêjam Daniel kêsi anja lewenênj njac lai.”

²⁸ Tec Daniel kêtû njac towae gêdênj Dariusnê têm gôlinjña e mênjgêdênj Kirus anja Persia nê têm

amboac tonanjen.

7

Daniel géc me kêpi bôc aclê

¹ Gêdên kin Babilonja Belsasar nê gôlinj najala kêtû namataja Daniel géc mê to gêlic gêj nâkatu gêdên gêbêc. Go keto mê tau sa, tanj géc njabinj kêsêp papia amboac tonec

² “Aê Daniel, galic nâkatu gêdên gêbêc. Ma galic undambê namutêna aclê gêli gwêcsawa sa.

³ Ma bôcsêga kainj aclê sêpi anja gwêc sêmênj.

⁴ Bôc kêtû namataja gêjam lewe tenj lanô ma namagê amboac momboan. Aê kasala gamoa ma sêbuc namagê sa ma sêôc bôc tau sa kêkô nâakainj luagêcgenj amboac namalac tenj ma sêkênj namalac nêj kauc gêdênj enj.

⁵ Go aê galic bôcsêga tenj kêtû luagêcja gêjam bôc salejja ber lanô ma kêkô gêôc lêma sagenj. Enj kesenjenj nabi têlêac géc awasunj njalêlôm ma sêsôm gêdênj enj gebe’ Ajôc, najau nêm deô’

⁶ Tonan su, go galic bôcsêga tanj kêtû têlêacja gêjam pusipbôm kapôênj (leopard) lanô tomoc namagê aclê kêkô dêmôêtêkwa ma môkêapac aclê. Ma sêkênj nom njagôlinj gêdênj enj.

⁷ Tonan su, go gaê mê e galic bôc tenj kêtû aclêja. Bôc tau gênsêga kainj tenj njanô ma njaja sec ma njalulunj ki kapôênj ma genj gêj njawaô to kêkaku gêj popoc ma kêlêsa njapopoc-popoc kêtiam ja akainj. Bôc tau kêtôm bôc namataja têlêac tônê atom gebe njajabo 10.

⁸ Aê kasala jabo tonan gamoa e jabo saun tenj kêpi njasawa kêtiam ma gêbuc jabo lanjwa

têlêac tonjawakacgeŋ sa ma galic gebe jabo tonan
 ŋamataanô amboac ŋamalacnêŋ ma ŋaawasun teŋ
 gêc, taŋ kêsôm biŋ ketoc tau saŋa nan.

Nac taŋ gêmoa tengeŋ nan, nê ŋakatu

⁹ “Aê kasala gamoa ma galic gebe sêkêŋ lêpôn
 kinŋa ŋagêdô kêkô ma ŋac, taŋ gêmoa tengeŋ nan,
 jagêŋgôn teŋ ŋaô. Nê ŋakwê sêpôma amboac tao
 kwalam ma môkêlauŋ kêtôm domba ŋaôlilu sêp
 samuc amboac gwêc ôpic. Nê lêpôn kêkô jawaô
 ŋalêlôm ma lêpôn ŋaakaiŋ amboac ja ŋawaô.

¹⁰ Ja ŋawaô amboac bu gêc ŋasamac kêsêwa kêsâ
 aŋga tônê. Ma lau tausen to tausen sêjam sakin
 eŋ. Lau tentausen dim tentausen sêkô eŋ laŋônêm.
 Mêtôcwaga sêŋgôn sebe sêmêtôc biŋ, tec sêkac buku
 sa.

¹¹ “Aê galic ma gaŋô biŋ ketoc tau saŋa samob,
 taŋ kêsâ jabo tonan awasun. Ma gêdêŋ tonan sêjac
 bôc kêtû aclêŋa êndu ma sêbaliŋ ŋanô tau kêpi jawaô
 e geŋ su.

¹² Ma sêkac nom ŋagôliŋ su aŋga bôc ŋagêdô nêŋ,
 mago sêjac têku nêŋ têm sêmoa maten jaliŋa ŋasawa
 teŋ gêwiŋ.

¹³ Aê gaêc mê gêdêŋ gêbêc ma galic ŋakatu teŋ
 amboac ŋamalac latu gêmêŋ gêmoa tao undambêŋa
 ŋalêlôm jakêtu gasuc ŋac, taŋ gêmoa tengeŋ nan, ma
 sêwê eŋ gêdêŋ eŋ sêja.

¹⁴ Ma sêkêŋ ŋaclai to wae ma gamêŋ gôliŋa
 gêdêŋ eŋ gêwiŋ. Ma tentenlatui to lau tomôkê-
 tomôkê ma lau awen teŋ-awen teŋ samob sêjam
 sakin gêdêŋ eŋ. Ênê ŋaclai oc ênêc tengeŋ. Ênê
 gamêŋ gôliŋa ênac pep atom.

Gêŋ ŋakatu tau ŋam

15 “Ma aê Daniel, ñoc katuc kelendec ñanô ma gêñ ñakatu, tañ galic gêc ñoc kauclêlôm nañ, kêtakê aê êndu-êndu.

16 Aê katu gasuc lau, tañ sêkô tonañ nañ, nêñ ten ma kateñ enj gebe êwa gêñ tonañ ñam sa acgom. Tec enj gêwa ñam sa gêdêñ aê ma kêsôm gebe

17 ‘Bôcsêga aclê tonañ têtôm kinj aclê, tañ oc sêsa anja nom.

18 Mago Ñac Lôlôcña nê lau dabuñ oc sêwê kainj gamêñ to sênam gôlinj gamêñ tau totêm-totêm endenj tôngeñ.’

19 “Go kateñ enj gebe êwa bôc kêtú aclêña, tañ kêtôm bôc têlêac ñagêdô tonañ atom nañ, ñam sa êndêñ aê. Bôc tonañ gêñsêga kainj tenj ñanô, nê luluj ki to kêku ki kopa. Enj kêlêsa to kêdanjgônj gêñ ñawaô ma kêka ñagêdô popoc.

20 Ma aê kateñ enj gebe êwa jabo lemelu, tañ kêkô môkêapac ñaô nañ, ma ñajabo tenj, tañ kêsa ma gesenj jabo lanjgwa têlêac su nañ, ma tomataanô to awasuj kêsôm binj ketoc tau saña sec ma kêtú kapôênj kêlêlêc ñagêdô su nañ, sa êwiñ.

21 “Aê kasala gamoa ma galic jabo tau gêjac sinj gêdêñ Anôtônê lau dabuñ e kêku êsêac tulu,

22 go ñac, tañ gêmoa tengeñ nañ, mênjgêô lasê ma kêmêtôc binj ma kêkêñ ñaclai gêdêñ Ñac Lôlôcña nê lau dabuñ ma gêdêñ noc tonañ lau dabuñ sêwê kainj gamêñ kinja.

23 “Ñac tañ kateñ nañ, kêsôm amboac tonec gebe ‘Bôc kêtú aclêña ñam gebe gamêñ kinja êtu aclêña oc mênêsa. Ma gamêñ tonañ kainj tenj, oc êtôm gamêñ ñagêdô atom. Gamêñ tau oc êndanjgônj nom ñagamêñ samob su ma êka tônj êsêp nom to êlêsa popoc.

²⁴ Ma jabo lemelu ñam amboac tonec gebe Kin lemelu oc sêsa anğa gamêñ tonañ ma teñ oc êsa êtiam êndanğuc êsêac. Eñ oc êtôm êsêacnêñ ñagêdô atom ma oc êkôninñ kin têlêac tôn.

²⁵ Eñ oc êsôm binñ alôb-alôb êpi Ñac Lôlôcña tau ma êlênsu Ñac Lôlôcña nê lau dabuñ. Eñ oc ênsaê gebe ênam mêtê to om ñagôlinñ samob ôkwi. Ma lau dabuñ oc sêsêp eñ lêma êtôm ñasawa samuc tagenñ ma ñasawa samuc têlêac ma ñasêku teñ êwiñ.

²⁶ Mago mêtôcwaga oc sêkôc nêñ kôm sa ma oc sêjanğo kin tonañ nê ñaclai su ma senseñ eñ su ênaña samucgenñ.

²⁷ Ma mêtôcwaga sêkêñ ênê gamêñ to gôlinñ ma gamêñ samob, tañ gêc umbonñ ñalabu nañ, êndêñ Ñac Lôlôcña nê lau dabuñ. Êsêacnêñ gamêñ oc ênêc endenñ tônğenñ ma gamêñ samob oc sênam sakinñ ma tañenñ wamu êndêñ êsêac.

²⁸ “Binñ tau tonanğenñ. Ma aê Daniel, katakê ñanô e lanğocanô kêtü sêp, ma gajam binñ tau tônğêc ñoc kauclêlômgenñ.”

8

1-27 *

9

Daniel keteñ mec kêtü nê lauña

¹ Ahasweros latu Darius, tañ nê ñam kêsêp lau Medenña nañ, kêtü kin gamêñ Kaldeaña.

² Gêdêñ ênê gôlinñ ñajala ñamataña aê Daniel kasam buku dabuñ ma gajam lêsu jala ñanamba,

---

* **8:1-27:** 8:1-27 Daniel katu kainñ teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ gêwa lau Mede to Persia nêñ minñ sa e gêdêñ têm ñacjo sêku kin Antiokus Epipanes tulunña.

taŋ ênaŋa e sêkwê Jerusalem, taŋ kêtû gasaŋ su naŋ, sa êtiam êtôm Apômtau kêsôm lasê gêdêŋ propete Jeremia, jala tau ŋanamba 70.

³ Go aê kakac laŋôcanô ôkwi gêdêŋ Apômtau Anôtô ma kateŋ mec gêdêŋ eŋ ma gajam dabuŋ ma kasô talu ma gaŋgôŋ wao ŋaô.

⁴ Aê kateŋ mec gêdêŋ Apômtau, ŋoc Anôtô ma kasôm tauc ŋoc to ŋoc lau nêŋ sec lasê.

Aê kasôm gebe “O Apômtau, Anôtô kapôêŋ to ŋaclai secgoc, aôm gojob poac to têtmac gêwiŋ êsêac, taŋ têtmac êwiŋ aôm to sêŋgôm aômnêm biŋsu ŋanô êsa naŋ.

⁵ “Aêac agôm sec to geo ma keso to ali taŋ sa ma akac taŋ su aŋga nêŋ biŋsu to ŋagôliŋ.

⁶ Aêac akêŋ taŋeŋ nêŋ sakiŋwaga propete, taŋ sêjam aôm laŋôm ma sêsôm biŋ gêdêŋ aêacma kiŋ to laumata ma tamenŋi to lau gamêŋ samobŋa naŋ atom.

⁷ O Apômtau, aôm biŋgêdêŋ ŋatau, mago ocsalô tonec aêac amoa tomajeŋgeŋ aêac lau Juda to lau Jerusalemŋa ma lau Israel samob, taŋ gosoc êsêac sêja kêtû nêŋ sec, taŋ sêgôm gêdêŋ aôm jasêmoa ŋagala me sêmoa jaêc aŋga gamêŋ samob naŋŋa aêac samob amoa tomajeŋgeŋ.

⁸ O Apômtau, aêac to ma kiŋ ma gôliŋwaga to tamenŋi amoa tomajeŋgeŋ gebe aêac agôm sec gêdêŋ aôm goc.

⁹ Apômtau, aêacma Anôtô, kêtû taê walô ma kêsuc biŋ ôkwiŋa ŋatau, mago aêac ali taŋ sa gêdêŋ eŋ.

¹⁰ Aêac taŋeŋ wamu gêdêŋ Apômtau, aêacma Anôtô, nê awa atom ma adaguc ênê biŋsu, taŋ eŋ kêkêŋ gêdêŋ aêac ŋa ênê sakiŋwaga propete naŋ atom.

11 Israel samob sêgêli aômnêm biñsu ma sêkac taun su ma sedec gebe tañeñ wamu aôm awam. Ma biñ sêpuc boaña to têtôc lemeñña, tañ teto gêc Anôtônê sakiñwaga Mose nê biñsu nañ, sêsêwa siñ kêpi aêac kêtû aêac agôm sec gêdêñ aômña.

12 Aôm gôgôm nêm biñ, tañ kôsôm gêdêñ aêac to ma gôliñwaga, tañ sêjam gôliñ aêac nañ, ñanô kêsa to kôkêñ gêñwapac kapôêñ teñ gebe anğa umbonñ ñalabu samucgeñ gêñ teñ kêsa kêtôm, tañ kêsa anğa Jerusalem nañ atom.

13 Gêñwapac tañ teto gêc Mosenê biñsu nañ, samob kêtap aêac sa, mago aêac ajam maló Apômtau, aêacma Anôtô, atom gebe akac taun su anğa gêñ sec to akêñ tañeñ êndêñ aômnêm biññanô atom.

14 Amboac tonañ Apômtau kômasañ gêñ wapac tau ma kôkêñ kêpi aêac gebe Apômtau, aêacma Anôtô, eñ ñacgêdêñ kêtû nê kôm samobña, tañ eñ gêgôm nañ, mago aêac tañeñ wamu eñ awa atom.

15 “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkôc aômnêm lau su anğa Aiguptu ña lêmam ñajaña ma gôgôm aômnêm ñaê ñawae kêsa e gêdêñ ocsalô tonec aêac agôm sec to gêñ alôb-alôb gêdêñ aôm.

16 O Apômtau, aêac ateñ aôm êtu nêm koleñgêdêñ samobña gebe ôkêñ nêm têtmtac ñandan to ñalêlôm sec ênam jaê nêm malac Jerusalem to nêm lôm dabuñ. Gebe aêacma sec to aêacma tamenji nêñ geonja gêgôm lau, tañ sêgi aêac auc nañ, sêsu Jerusalem to nêm lau susu.

17 O aêacma Anôtô, amboac tonañ ôkêñ tañam nêm sakiñwaga aê ñoc mec to ñoc tañi. O Apômtau, ôkêñ lañômanô êpô nêm lôm dabuñ, tañ kêtû gasañ nañ, êtu aôm taômña.

18 O ɲoc Anôtô, ôkêɲ taɲam to ôɲô aêac, ôsa laɲômanô sa ma ôlic aêac to malac, taɲ sêsam aômɲêm ɲaê kêpi naɲ, gebe atu gêɲ gêbac. Aêac akêɲ ma mec gêdêɲ aôm kêtú ma biɲgêdêɲɲa atom, akêɲ kêtú nêɲ taêm labu kapôêɲɲagenɲ.

19 O Anôtô, ôɲô aêac. O Apômtau, ôsuc ma biɲ ôkwi. O Apômtau, ôkêɲ taɲam to ônam aêac sa. O ɲoc Anôtô, ônam gamêɲ tôɲ atom êtu aôm nêɲ ɲaêɲa gebe êsêac sêsam aômɲêm ɲaê kêpi nêɲ malac to nêɲ lau.”

Gabriel gêwa biɲ tau ɲam sa

20 Aê kasôm biɲ to kateɲ mec amboac tonanɲ ma gaoc tauc ɲoc to ɲoc lau Israel nêɲ sec lasê ma kataɲ gêdêɲ Apômtau, ɲoc Anôtô kêtú ênê lôɲ dabuɲɲa.

21 Aê kateɲ mec tau gamoa, tec Gabriel, taɲ galic eɲ gêdêɲ taɲ galic ɲakatu ɲamatanaɲ naɲ, gêlôb ɲagaôgenɲ gêdêɲ aê gêmêɲ gêdêɲ noc da kêtulaɲa.

22 Eɲ gêmêɲ ma kêsôm gêdêɲ aê gebe “O Daniel, aê mênɲaô lasê gebe jawa aôm sa e aôm ôjala.

23 Gêdêɲ taɲ gôjac m nêɲ mec naɲ, biɲ teɲ kêsa ma aê gamêɲ gabe jasôm biɲ tau lasê êndêɲ aôm gebe Anôtô têtac gêwiɲ aôm ɲanôgenɲ. Amboac tonanɲ ôsala biɲ tau ma nêɲ kauc êsa êtu gêɲ, taɲ gôlic naɲ.

24 “Anôtô kêkêɲ noc jala 70 êtu dim 7 êtu aômɲêm lau to aômɲêm malac dabuɲɲa, go biɲ alôb-alôb êmbacnê to sec ênac pep ma Anôtô êsuc nê tôp, taɲ gêc amac naɲ, ôkwi to êkêɲ biɲgêdêɲ ênêc endenɲ tôɲgenɲa êndêɲ amac. Go eɲ êɲgôm ɲakatu, taɲ geoc lasê naɲ, to propetenêɲ biɲ ɲanô êsa ma êniɲ oso gamêɲ dabuɲanô tau.

²⁵ Amboac tonañ ôjala ma nê m kauç êsa gebe ñasawa, tañ noc ñajatu êsa gebe sêkwê Jerusalem sa êtiamña ma noc kasêga, tañ sêniñ oso nañ, mênêô lasêña êtôm jala 7 êtu dim 7. Sêkwê Jerusalem sa ma sênam intêna to busawa ma êkô tobiñ wapacgeñ êtôm jala 62 êtu dim 7.

²⁶ Jala 62 êtu dim 7 tonañ êmbacnê, go sensen ñac, tañ señ oso eñ nañ, su tonagôliñmêgeñ. Ma gôliñwaga to ñaclai teñ to nê lau oc sêmêñ ma sensen malac to lô m dabuñ su ênaña. Go têm ñamuña mênêô lasê amboac bu ñatênageñ ma enseñ siñ to gêñwapac ñanô, tañ Anôtô kêjatu nañ.

²⁷ Ma gôliñwaga tonañ oc êmoatiñ poac ñajaña teñ êwiñ lau taêsam êtôm jala 7. Ma embe ñasawa tonañ ñamakeñ êmbacnê oc ênac jao daja to da ñagêdô. Ma gêñ alôb-alôb, tañ enseñ gêñ ñawaô nañ, êkô gamêñ dabuñ ma êmoa tonañ e ñac, tañ ketoc gêñ tau kêkô tônê nañ, êndac ñagêjô, tañ Anôtô kêmasañ kwananğeñ kêt u eñña su nañ.”

10

1-21 *

11

1-45 *

---

* **10:1-21:** 10:1-12:13 Daniel katu kaiñ teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmunña ñamiñ nañ, ma gêjac têku miñ ñagêdô.

* **11:1-45:** 10:1-12:13 Daniel katu kaiñ teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmunña ñamiñ nañ, ma gêjac têku miñ ñagêdô.

1-13 *

12

---

* **12:1-13:** 10:1–12:13 Daniel katu kaiŋ teŋ kêsa ma gêlic ŋakatu, taŋ kèbêhôc ŋakatu gêmunŋa ŋamiŋ naŋ, ma gêjac têku miŋ ŋagêdô.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb